

Tekst og fotos: Rico Besserdich

Folk kan lide farve. Er der nogen fotograf, der ikke er bekendt med beskuerens henrykte udråb: "Åh, det er så farverigt"? Dette punkt gælder også for undervandsfotografering; opgaven med at skabe farverige undervandsbilleder er målet (og passionen, i nogle tilfælde) for mange. På den anden side har de gode gamle sort/hvide fotografier også sine kvaliteter. Ja, selv dem der er taget under vandet!

Nogle læsere ryster måske nu på hovedet og undrer sig over, hvad er meningen kan være med at skildre en farverig undervandsscene eller et havdyr i sort/hvid? Andre vil måske stille hviske-tiske om "kunst", da sort/hvid fotografering er den eneste sande "mesters" færdighed, ikke? Fraværet af "pæne farver" i et billede må vel være

kunst? Ok, måske ikke, men der er et potentiale. Det afhænger blot af fotografen.

Hvis Hannibal Goodwin – amerikaneren, der opfandt rullefilm på celluloidbase og tog

patent på det i 1889 – havde haft muligheden for at producere farvefilm, havde han sikkert gjort det med glæde og afvist sort/hvid fotografering som "farveløs og kedelig". Men for en stund

måtte fotografiet holde sig til gråtoner, selv i undervandsfotografiets tidlige dage.

Per definition er sort/hvid fotografering en "særlig" kategori af fotografering; sætning

gen, "sort-hvid fotografering", opstod først efter opfindelsen af farvefotografi. Tidligere talte vi simpelthen om "fotografi", som afbildede nuancerne af den farveløse styrke, der findes

i virkeligheden, i akromatiske gråtoneovergange, inklusive de ekstreme værdier af sort og hvid. Sådanne fotografier blev oprindeligt kaldt gråtonefotos.

Grå. Akromatisk. Farveløs. Det

Sort & Hvid

Fotografi Under Vandet

Dragefisk (til højre),
Na'Ama Bay, Røde
Hav, Egypten.
Billedspecifikationer:
Canon 40D, Tokina
10-17 mm, f/10, 1/125s

Fridykker (yderst til
højre), Bodrum, Tyrkiet.
Billedspecifikationer:
Canon 40D, Canon EF-S
10-22 mm, f/13, 1/200s.
Model: Didem Kara

Muræne, Hurghada,
Røde Hav, Egypten.
Billedspecifikationer: Canon 7D,
Canon EF-S 10-22 mm, f/16, 1/250s.

lyder ikke så umiddelbart ikke videre ophidsende? Gråt vejr, grå fremtid, gråt hår... listen over grå ting som udtryk for noget negativt er lang. Eller for at tale med Goethes Mephisto: "Al teori, kære ven, er grå, men livets gyldne træ springer altid grønt."

Så vi må hellere forlade gråzonen nu og gå mod lyset! For som fotografer gør vi først og fremmest én ting: Vi maler med lys. Det er essensen af fotografi.

Gråtoner

Grå som en mus? Nå, der er også antracit, askegrå, skifergrå, røggrå, feltgrå, betongrå, Paynes grå, duegrå og sølvgrå – alle velkendte gråtoneudtryk. Og så er der selvfølgelig sort og hvidt.

Forskellige nuancer af grå er defineret af deres lysstyrke. Så nu taler vi om lys. Fantastisk! Vores vigtigste værktøj til foto-

grafisk kreativitet kommer ind på scenen! Lad os arbejde med det! For at lave et undervandsfoto i sort/hvid er der flere mulige metoder:

1. Du kan optage med et analogt kamera og stadig stole på den fremragende kvalitet af ægte sort/hvid-film som dem, der er lavet af Kodak, Agfa og Fuji.
2. Du kan optage med et analogt kamera, men bruge farvefilm og konvertere farvebillederne til sort/hvid ved hjælp af software (efter scanning).
3. Du kan optage med et digitalt kamera og vælge billedstilen "Sort-hvid" i menuen (Billedstil kan også være angivet som "Kreativ stil").
4. Du kan optage med et digitalt kamera i farver og konver-

tere det optagne farvebillede via software (som Adobe Lightroom eller Photoshop) til et sort/hvidt billede.

Digital vs ren sort og hvid

I dag tager de fleste undervandsfotografer deres billeder med digitale kameraer. Det skal dog bemærkes, at "ren" sort/hvid fotografering ikke eksisterer med digitale kameraer under vandet i denne form. Billedsensorer i digitale kameraer gemmer al billedinformation, og dermed også alle farveværdier, når der tages et billede.

I standardindstillingerne for billedstilen "Black & White" i kameramenuen, konverterer kameraets egen software det optagede (farve) billede til en sort/hvid version. Det lyder måske mærkeligt at tale om billedmanipulation, der finder sted her, men på en måde er det

præcis, hvad der allerede sker inde i dit kamera.

Når vi bruger et digitalt kamera, og gemmer billederne i RAW- eller DNG-format (det bør man i hvert fald!), og kameraet er indstillet til sort/hvid billedstil, kan vi blive overraskede, når vi viderebehandler billederne i vores RAW-konverter (f.eks. Adobe Camera RAW). De angiveligt sort/hvide billeder dukker pludselig op i farver. Det skyldes, at kameraets sensor gemmer al billedinformation,

inklusive alle farver.

Det er naturligt, og i bund og grund helt fint, at konvertere et farvefotografi senere ved hjælp af software til sort/hvid. Faktisk er dette den normale procedure, der oftest anvendes i dag. Men man kan stadig ikke helt kalde det "ren" sort/hvid fotografering. Ren sort/hvid fotografering kommer fra "rene" sort/hvid analoge film. Alt andet er mere eller mindre allerede "manipuleret" – selvom det ikke er lige til at bemærke.

Borderlands, Kas, Tyrkiet (nedenfor). Billedspecifikationer: Canon 40D, Sigma 10-20 mm, f/5.6, 1/60s

Dyre undtagelser

Der er selvfølgelig altid undtagelser fra reglen. For eksempel er Leica "M Monochrome" et kamera, som har en decideret sort/hvid billedsensor. For beskedne 7.500 USD (ekskl. objektiv) kunne vi blive lykkelige ejere heraf. Desværre findes der, så vidt vides, ikke noget undervandshus til dette kamera på indeværende.

Med deres Achromatic digitale bagside tilbyder Phase One "ren" sort/hvid fotografering til forskellige

mellemformat digitale kameraer. Klar til nogle flere grå hår? "Achromatic" har en prislap på svimlende 41.000 USD... og dette er kun for den digitale bagside. Et Hasselblad mellemformatkamera med den sort/hvide digitale bagside fra Phase One, et undervandshus samt et ordentligt objektiv, ville dræne de flestes

Nær kysten, Bodrum, Tyrkiet (til venstre). Billedspecifikationer: Canon 7D, Sigma 10-20 mm, f/11, 1/125s

lets korrosion, som kan booste kvaliteten, dybden og kontrasten af et sort/hvid fotografi en del. Selv barken af et træ i en lokal sø, eller bare en kruset sandstrand på lavt vand nær stranden, kan også fungere som et flot billedelement. Struktur er meget vigtig. Se altid tæt på, to gange, og tag dig god tid. Det er det værd.

3. Skygger. Hvor der er lys, er der også skygger, og de er også vigtige for et vellykket sort/hvid-billede. Hvordan falder skyggerne? Hvad er det overordnede indtryk af undervandsscenen, hvad angår samspillet mellem lys og skygge? Er skyggerne dyb sorte, uden nogen detaljer i dem (ikke så ideelt); eller er de mørke endda i selve skyggen, med detaljer stadig synlige (hvilket er endnu bedre)?

Det fotografiske øje

"Det fotografiske øje" er ikke noget der kan købes i en butik eller andre steder, men det er noget man kan lære og undervises i. Pointen her er at tage den nødvendige tid til at se på omgivelserne (og ikke kun under vandet), koncentrere sig og have billedet allerede i tankerne, før du trykker på udløseren.

For at forestille sig, hvordan det påtænkte scenarie sandsynligvis ville se ud som et sort/hvidt billede, er det nødvendigt

bankkonto. Den samlede prislap lander i omegnen af 75.000 USD. Ren digital sort/hvid undervandsfotografering er dyrt.

Tilbage til det basale

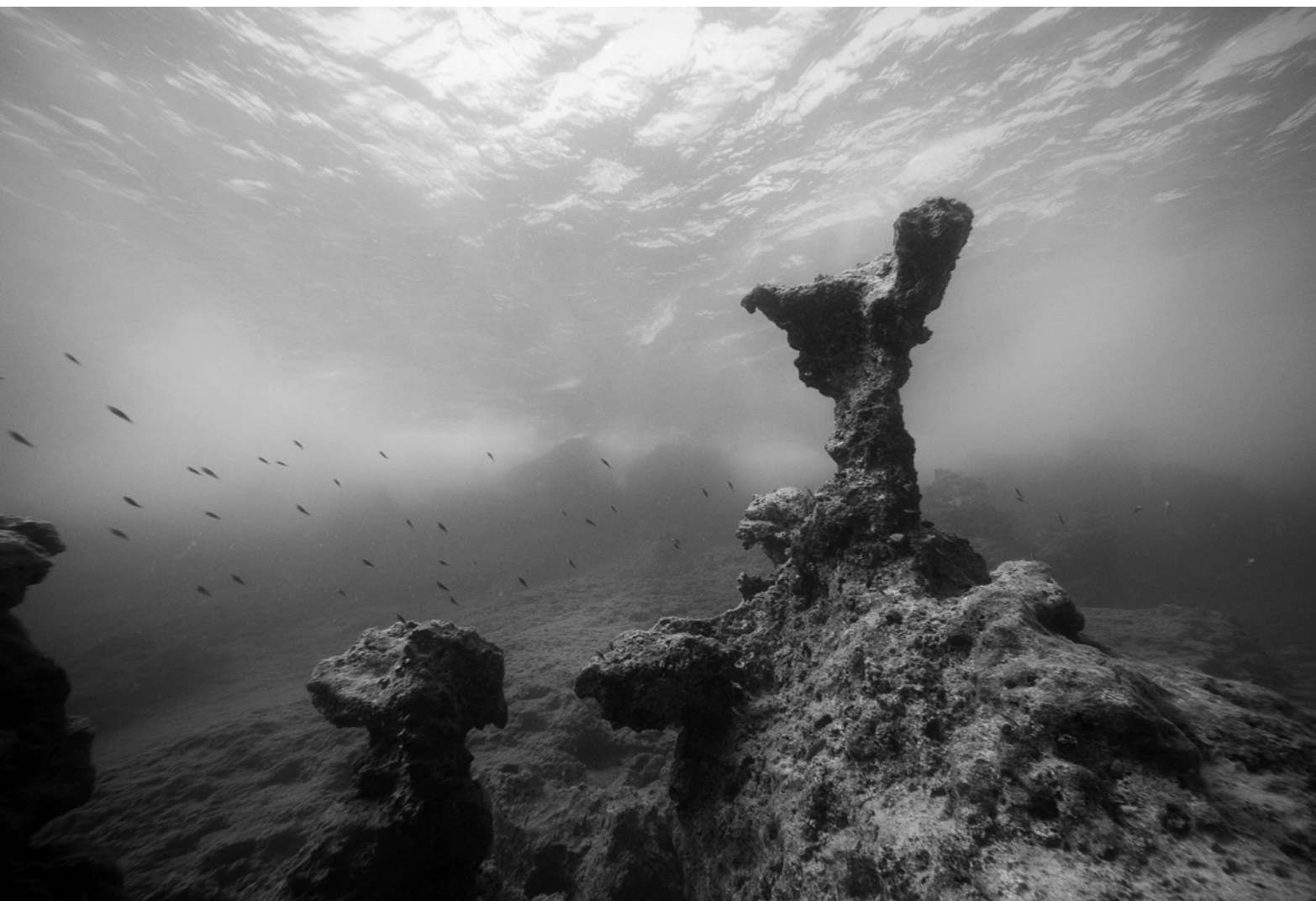
Så lad os komme ned på jorden igen og holde os til "normal" sort/hvid fotografering, forlade gråzonen og gå ad den midterste sti.

Til sort/hvid undervandsfotografering bliver vi nødt til at se på ting med andre øjne. "At læse lyset" er nøglen her, og at gøre det, bringer os tilbage til selve fotografiets kerne. Lys, skygger og teksturer er fremragende designelementer til sort/hvid fotografering. Under et dyk med kameraet og med sort/hvid fotografering i tankerne, kan det være en god idé at holde øje med følgende:

1. Hvordan er lyset generelt (dvs. tidspunkt på dagen, solens position, skyer eller ingen skyer, lysstråler, refleksioner)?

2. Er der nogle interessante former og strukturer? Interessante former som fisk (helst ikke for små), vrage af enhver art samt grene eller træstammer eller dykkere, der svømmer rundt. Og selvfølgelig er der meget mere at opdage! Hold øje med interessante former eller strukturer. Selv de enkleste ting under vandet kan blive et fantastisk motiv til et smukt sort/hvidt undervandsfotografi. Det er bare op til dit fotografiske øje at se det.

Når du har opdaget et interessant emne, så tag et nærmere kig. Hvad med strukturen? Vrag fremstår ofte (når de har ligget en tid på havbunden) med fine strukturer på grund af metal-

Dakota, Kas, Tyrkiet. Billedspecifikationer: Canon 40D, Sigma 10-20 mm, f/8, 1/160s, ISO 800

at udvikle en vis sensitivitet eller opfattelse. Farver, som et stilistisk redskab, er nu ude af betragtning, og vores kunstneriske sans må derfor fokusere på lys, skygger, kontraster, former og teksturer. Sort-hvid fotografiering under vandet er som "den rolige lyd af musik". Men hvis den nødvendige opfattelse af lys udvikles, får du et kraftfuldt værktøj til at repræsentere undervandsscener og dyr på en ny måde. Og med lidt held (og dit publikums velvilje) kan det endda blive "kunst".

Som jeg nævnte før: De fleste undervandsfotografer, der er interesserede i sort/hvid fotografiering, tager først farvebilleder og konverterer dem efterfølgende til sort/hvid ved hjælp af billedredigeringssoftware.

Det skal siges, at et svagt farvebillede (forkert eksponeret, lav kontrast, sløret, utilstrækkeligt eller dårligt komponeret eller simpelthen meningsløst) bestemt ikke bliver bedre af at blive konverteret til sort/hvid. At så erklære sådan et billede som "kunst", bare fordi det er sort/hvidt, er intet andet end en dårlig idé.

Kunst kommer af evne, og hvis vi forstår fotografi som en kunstform, er sort/hvid fotografi grundlaget for alting og arketyper for denne kunstform. Det er ikke den hellige gral, men den fortjener vores respekt som fotografer.

Tips og tricks

Her er nogle tips til undervandsfotografiering i sort/hvid:

1. Da der ikke er behov for at genoprette farver ved at bruge en undervandsblitz eller andre lyskilder, fungerer det ofte ret godt blot at bruge det omgivende lys. Når solen står højt på en skyfri himmel, er det muligt at skabe smukke sort/hvide billeder selv på 20 meters dybde. Afhængigt af dybde og lysforhold kan en højere ISO-indstilling og i nogle tilfælde endda et stativ være praktisk.

2. Som udgangspunkt er der intet der taler imod undervandsmakrofotografiering i sort/hvid, hvis lyset er smukt og din valgte "model" har interessante former og/eller strukturer. Men dens sande styrker kan ses i vidvinkelfotografiering. Vrag af enhver art er altid fantastiske motiver, men

Pige i poolen. Billedspecifikationer: Canon 40D, Sigma 10-20 mm, f/8, 1/160s

Dragefisk, Ras Mohammed, Røde Hav, Egypten. Billedspecifikationer: Canon 7D, Canon EF-S 60 mm, f/2.8, 1/320s

ethvert undervandslandskab vil sandsynligvis producere en flot sort-hvid lysstemning, fotografisk. Selv relativt "kedelige" forhold kan afhjælpes, og gives et nyt og tiltalende udtryk, ved at konvertere optagelserne til sort/hvid.

3. Det skal simpelthen siges igen: lys, skygge, former og strukturer. Prøv at rette din opmærksomhed mod disse faktorer. Du vil blive overrasket over, hvor mange nye fotografiske muligheder der

Under overfladen, Bodrum, Tyrkiet.
 Billedspecifikationer: Canon 40D, Canon EF-S
 10-22 mm, f/8, 1/125s. Model: Chris Mo

vil komme til dig. Prøv bare at tænke sort på hvidt.

4. Sørg for, at der forsat er nogle detaljer i skyggepartierne. 100% sort ikke helt ideelt. Det samme gælder for hvidt: "Kridtede" højlys, der mangler billedinformation, bør så vidt muligt undgås. Selvfølgelig er der undtagelser, og eksperimenter har ofte kastet meget interessante resultater af sig. Hav det sjovt! Intet skal stoppe dig!

5. Tjek også altid histogrammet, når du optager. Juster om nødvendigt din eksponering. Afbalancerede kontraster er vigtige her. Et ideelt histogram repræsenterer en jævnt stigende og faldende "bakke"-form,

der hverken er på venstre side (fuldstændig sort uden tegn) eller "triggere" på højre side (udbrændte lys, fuld hvid) af histogrammet. Medmindre du selvfølgelig har noget helt særligt i tankerne (som i de såkaldte High Key eller Low Key effekter). Histogrammet er ikke nogen højere lov. Det er kun en hjælp til at indstille eller justere dit billedes eksponering.

6. For fotografering i naturligt lys, er timerne fra 9:00 til 14:00 et godt tidspunkt at skyde på. I dette tidsrum er der også en chance for at fange solens stråler smukt. Selve lyset er dog ret "hårdt" midt på dagen. Et blødere lys råder når solen står lavere på himlen, hvilket vil vil

sige tidligt om morgenen eller sidst på eftermiddagen. Uanset hvad er det et godt råd at tjekke lyset (på dykkerstedet) på forhånd. Man har ikke gavn af at solen står højt på himlen, hvis den skjules af høje træer, bygninger, dykkerbåde osv. Ideelle tidspunkter afhænger også af dykkerstedets karakteristika og selvfølgelig af, hvilken lyseffekt du ønsker at opnå.

7. Dybe skygger kan opløses med en flash. Prøv at se din flash som en "skyggelysner" og ikke som den primære lyskilde. Det er din, og ikke din flashes "pligt" at tolke det omgivende lys og dets karakter til at skabe et fantastisk billede.

8. Undervandslandskaber og vrage fungerer godt i sort/hvid når du bruger vidvinkel.

9. Det er forkert at tro, at sort/hvid fotografering er mere "tilgivende" end farvefotografering. Faktisk er det modsatte tilfældet. En farverig fisk eller koral i et farvebillede, kan ofte maskere mangler ved billeder. Folk siger måske: "Åh, så flotte farver!" og gøvsers, at billedet er lidt uskarpt eller dårligt komponeret. Et sort/hvidt billede er mindre tilgivende.

10. Træning af dit fotografiske øje kræver ikke, at du dykker. Du kan betragte det omgivende lys selv mens du sidder på din sofa eller går tur med hunden,

Blød koral, Sharm El Sheikh, Røde Hav, Egypten. Billedspecifikationer: Canon 7D, Canon EF-S 60 mm, f/2.8, 1/200s

og studere hvorledes lyset leger med motiver og fremhæver former. Åbn dine sanser. Nøglen ligger ikke i dit fotoudstyr, det ligger i dig selv. Tag så mange billeder som du kan. Når du optager i sort/hvid, så glem ikke at digitale kameraer stadig gemmer farveinformationer. Dette gør det muligt at sammenligne senere. Hvis du skifter mellem farve og sort/hvid, og bedre kan lide den sort/hvide version så spørg dig selv hvorfor. Hvorfor ser den sort-hvide version bedre ud for

dig? Tag dig god tid og tænk dig godt om. Snart vil du finde ud af, at det handler om lys, skygger, former og strukturer.

Afsluttende bemærkninger
"At læse lyset og "male" med lys er essensen af fotografi. Sort/hvid fotografi er tilmed fotografi der er reduceret til sin originale form og udtryk – og et smukt instrument til kreativ undervandsfotografering!

Selvom det er sjovt at tage undervandsbilleder i sort/hvid, er det også sjovt og meget

inspirerende at tjekke andre fotografers smukke sort/hvide værker. Nogle af dem skiftede i øvrigt aldrig til digitalt.

Inspirerende sort/hvide undervandsfotografer er Ernie Brooks, Christian Vizl og Amanda Cotton, blot for at nævne nogle få. [K](#)

Rico Besserlich er en tysk fotograf, journalist og kunstner bosat i Tyrkiet. For mere information, besøg: [Maviphoto.com](#). Se hans seneste bog på: [Songofsilence.com](#).

8e EDITION

GALATHEA

INTERNATIONAL FESTIVAL OF THE MARINE WORLD
HYÈRES

16 > 19
NOVEMBER
2023

PHOTO CONTEST - VIDEO CONTEST - EXHIBITIONS
ANIMATIONS - CONFÉRENCES - PROJECTIONS ...
WWW.FESTIVAL-GALATHEA.COM

Photo : Dominique BARRY

AOI LCD-Søger med Forstørrelse til Olympus Kompakte Kameraer

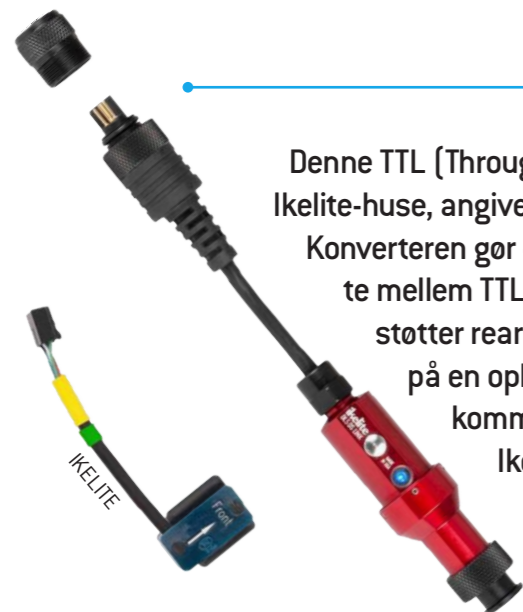
AOI

Har du svært ved at se monitoren, når solen skinner? Så kan LCD-søgeren fra AOI være løsningen. Den leverer et skarpt, forstørret billede af LCD-skærmen på Olympus TG-3, TG-4, TG-5 og TG-6 kameraer. Den lup-agtige søger, der forstørret med en faktor på 2,3x, gør det også meget nemmere at tage makrofotos. Søgeren klikker direkte og sikkert på bagsiden af kamerahuset, hvor den erstatter den eksisterende solskærm. Brændvidden på okularret kan justeres således, at man kan stille fuldstændigt skarpt. Vægt: 205g på land, 99g under vandet. AOI-uw.com

AOI

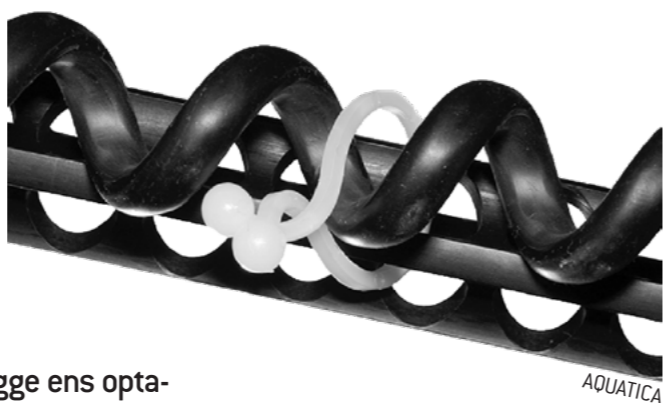
Ikelite DL5 DS Link Canon TTL Converter og CT1 Hot Shoe Kit

Denne TTL (Through-the-lens) konverter fra Ikelite, som passer til Canon kameraer i Ikelite-huse, angives at være mere præcis og pålidelig end fiberoptiske TTL-udlødere. Konverteren gør det muligt at justere flasheksposeringen fra kameraet, og at skifte mellem TTL og manuel eksponering ved et enkelt klik på en knap. Den understøtter rear curtain flash synkronisering og øger antallet af flashudladninger på en opladning og antallet af gentagne blitzudløsninger. Denne konverter kommer med en hot shoe, der er kompatibel med Canon-kameraer, alle Ikelite digitale flash og udvalgte Ikelite- og Canon-undervandshuse. Ikelite.com

Aquatica Sync Ledningsklemmer

Aquaticas ledningsklips kan bruges til at fæstne flashkabler langs med flasharmen således, at man slipper for at vikle dem rundt om armen for at undgå, at kablet kan komme til at dingle foran objektivet og derved ødelægge ens optagelser. En pakke indeholder 15 klips, der er fremstillet af silikone. Aquatica.ca

AQUATICA

QYSEA FIFISH V6 Expert M100A Undervands AI ROV

Denne undervandsdrone fra Qysea er udstyret med AI baseret teknologi, der forbedrer fokus ved at fastholde motiver i midten af billedet. Dronen med betegnelsen FIFISH V6 Expert er et alsidigt professionelt værktøj, der både kan optage stillbilleder og video på dybder op til 100m. Fokuslåsen gør det nemt at skifte fokus mellem motiver ved hjælp af den medfølgende controller og tilhørende app, der fås til både iOS/Android. Den gør det også muligt at fastholde dronen på en fast position under strømfyldte forhold. Det integrerede kamera, der er forsynet med en Sony CMOS sensor, optager video op til UHD 4K/30 fps og 12 MP (DNG/RAW) fotos i et ultrabredt 166° synsfelt. Den optager også slowmotion-video i 1080p HD ved 120 fps eller 720p HD ved 240 fps. Optagelser gemmes på et 128 GB micro SD-kort. Dronen er herudover udstyret med et par kraftige LED-lamper, der yder 6000-lumen med en lyskegle på 120°. Dronen har en drifttid på 1,5 time. QYSEA.com

QYSEA

Nauticam-hus til Panasonic Lumix S5II og S5IIX

Ifølge Nautical gør deres NA-S5II-hus til Panasonics Lumix S5II og S5IIX kameraer det muligt at tilgå samtlige alle kontroller og funktioner på kameraerne, således, at brugere kan udnytte deres muligheder fuldt ud under dykning. NA-S5II undervandshuset er desuden forsynet med den roterende lukkemekanisme, som nu er blevet standard på deres serie af kompakte huse til spejlløse kameraer, hvilket gør det nemt at åbne og lukke huset med én hånd. Nauticam.com

NAUTICAM